

## Uvodnik ■ Editorial

### Zašto *Religija i obrazovanje?*

### Why *Religion and Education?*

Ružica Razum

S osobitim zadovoljstvom predstavljamo prvi broj znanstvenog časopisa *Religija i obrazovanje*. Časopis za teološko-religijska i pedagoška istraživanja. Izdavač časopisa je Institut religijskih znanosti Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Časopis donosi znanstvene i stručne priloge iz područja teologije, religijskih znanosti i pedagogije kao i iz drugih humanističkih i društvenih disciplina koje se bave religijskom problematikom, s posebnim naglaskom na kršćansku tradiciju i njezine suvremene izazove. Njegujući interdisciplinarnost, otvoren je za suradnju i dijalog sa znanstvenicima iz svih područja znanosti.

Institut religijskih znanosti, nasljednik nekadašnjeg Katehetskog instituta, već dugi niz godina posvećuje se formaciji kateheta i vjeroučitelja, neraskidivo povezanoj s razvojem i poticanjem konkretne katehetske i vjeronaučne prakse. Istodobno, s osobitom predanošću sustavno promiče znanstvenu teološku, religijsko-pedagošku i katehetsku misao. Pokretanje elektroničkog znanstvenog časopisa *Religija i obrazovanje* važan je korak u jačanju stručnog i znanstvenog dijaloga te u promicanju jasnijih i dubljih znanstvenih spoznaja, osobito na području religijskog odgoja i obrazovanja.

Naziv časopisa sadržava dvije bremenite riječi – *religija* i *obrazovanje* – koje su oblikovale prošlost, oblikuju sadašnjost i, nadamo se, oblikovati će i budućnost čovjeka i društva. Povijesno gledano, religija i obrazovanje bili su neraskidivo povezani: prva obrazovna središta nastala su unutar religijskih institucija; samostani i crkve nisu bili samo mjesta molitve nego i znanja, pismenosti i znanosti. Religijske tradicije čuvale su i prenosile ne samo vjerske istine nego i kulturnu i intelektualnu baštinu čovječanstva.

Danas odnos religije – osobito kršćanstva – i obrazovanja ostaje jednako važan, ali je postao znatno složeniji. Suvremena pluralistička društva imaju specifičan odnos prema religiji i religijskom obrazovanju, koji ponekad uključuje i njihovu marginalizaciju. Znanstveno-tehnički mentalitet često promiče obrazovanje usmjereno gotovo isključivo na materijalnu, ekonomsku i „znanstvenu“ dimenziju, dok se kulturne, duhovne i moralne vrijednosti povlače pred zahtjevom za „učinkovitošću“. U takvom okruženju obrazovanje koje zanemaruje religijsku i duhovnu dimenziju riskira isključiti bitan aspekt ljudske duhovnosti, etike i identiteta.

Važno je da se sustav odgoja i obrazovanja odupre redukcionističkom shvaćanju znanosti i razuma, koje priznaje samo ono što je spoznatljivo prirodnoznanstvenim metodama, dok zanemaruje ono što nadilazi empirijsko. Sama znanost, koliko god snažna i moćna bila, ne obuhvaća cjelinu ljudskog života. Potreban nam je i duhovni rast. Beskonačnost koju čovjek traži nadilazi svako stvorenje i može biti jedino Bogom darovana. Stoga je nužno da odgoj i obrazovanje – ako žele biti istinski – uključe i religijsku te duhovnu dimenziju.

U budućnosti religija i obrazovanje mogu zajedno ponuditi odgovore na temeljna pitanja našega vremena: tko smo, kamo idemo, koja je svrha našega postojanja i kako živjeti zajedno u miru i pravednosti. Isključivanje religije iz javnog prostora i obrazovanja, ma koliko se opravdavalo „učinkovitošću“, ne pridonosi ni kvaliteti života ni obrazovanja. Istinski odgoj i obrazovanje, koji nužno uključuju religijsku i duhovnu dimenziju, pozvani su oblikovati cjelovito čovječstvo, suprotstavljajući se banalnosti života prepuštenog struji vremena i uvjerenju da su uгода i profit jedini sadržaj sreće. U svijetu koji se suočava s krizom smisla, ekologije, tehnologije i međuljudskih odnosa itd. religijsko obrazovanje može ponuditi stabilne vrijednosti, a obrazovanje nadahnuto vjerom može pomoći u odgoju suosjećajnih i odgovornih osoba.

Suvremeni svijet, obilježen pluralizmom, relativizmom, individualizmom i drugim „izmima“, jasno pokazuje da su odgoj i obrazovanje u dubokoj krizi te da religija ponovno postaje predmetom interesa, istraživanja i duhovne potrage. Suočeni s pitanjima identiteta, smisla, zajedništva, pravde i odgovornosti ne možemo zaobići religijsku perspektivu jer ona nudi ključne uvide u najdublja pitanja ljudske egzistencije. Stoga je potrebno, polazeći od onoga što nam je zajedničko, umjesto beskrajnog nadmetanja oko različitih odgojno-obrazovnih modela i vrijednosti udružiti snage i učiniti nešto zajedno za dobro čovjeka, društva i svijeta.

*Religija i obrazovanje* želi biti znanstvena platforma za istraživanje, dijalog i promišljanje o važnosti odgoja i obrazovanja, ulozi religije, značenju teologije, potrebi duhovne dimenzije te o odgoju za istinske vrijednosti – za ljepotu, dobrotu i istinu – u svijetu u kojem one često ustupaju mjesto suprotnome.

Iako mu je primarni fokus religija i obrazovanje, časopis obuhvaća i teme poput odnosa religije i društva, kulture, ekonomije, crkvene kulturne baštine, ekumenizma, međureligijskog dijaloga te interkulturalnog odgoja i obrazovanja. Na hrvatskoj znanstvenoj sceni dosad nije postojao časopis koji sustavno obrađuje ta područja, stoga *Religija i obrazovanje* želi ispuniti tu prazninu.

Tema prvog broja – *Vjeronauk, škola i društvo* – usredotočuje se na vjeronauk i njegovo mjesto u suvremenom odgojno-obrazovnom kontekstu. U pluralističkom društvu, obilježenom kulturnom raznolikošću, ubrzanim promjenama i složenim odgojnim izazovima, vjeronauk se suočava s pitanjima identiteta, poslanja i učinkovitosti. Naglašava se potreba povezivanja odgojne, obrazovne i duhovne dimenzije, kako bi vjeronauk ostao relevantan i blizak mladima, a istodobno vjeran svojoj crkveno-teološkoj i pedagoškoj misiji. Tema je nadahnuta znanstvenim simpozijem *Doprinos vjeronauka u promicanju vrjednota u suvremenom društvu*, održanim 22. svibnja 2024. godine u Zagrebu u organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Ureda Zagrebačke nadbiskupije za vjeronauk u školi.

Zahvaljujemo svim autorima, recenzentima i suradnicima koji su svojim radom omogućili izlazak prvog broja časopisa *Religija i obrazovanje*. Neka postane prostor susreta znanosti i vjere, škole i Crkve, uvijek u službi cjelovita razvoja čovjeka. Želimo mu dug i plodonosan put – na dobrobit pojedinca, zajednice i društva.